

Specifičnosti IS poslovnih podсистema

- ✓ Proizvodnja
- ✓ Informatička podrška
  - ✓ Finansije

Specifičnosti IS poslovnih podsistema

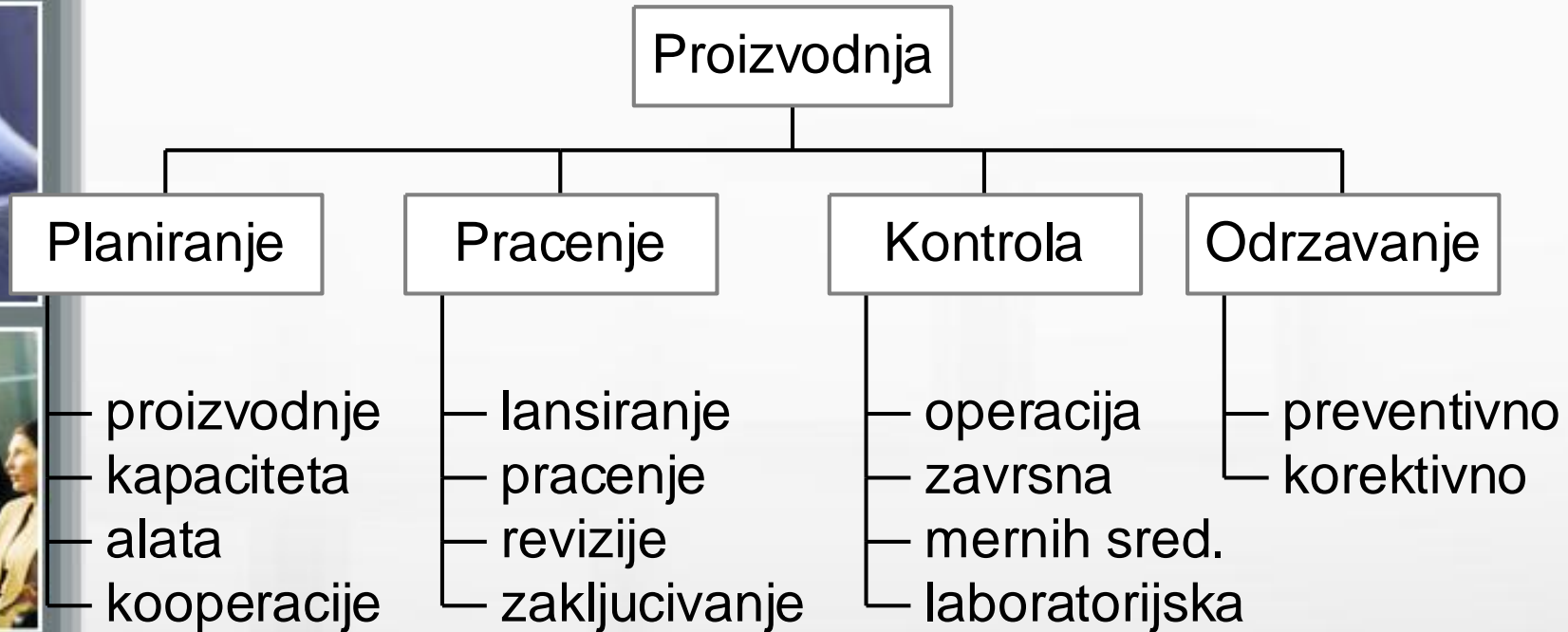
- Procesi
- Informacioni ulazi i izlazi
- Obrade
- Skladišta podataka
- Dokumenta i izveštaji

- Marketing
- Razvoj
- Materijalno obezbeđenje
- Upravljanje kvalitetom
- **Proizvodnja**
- **Informatička podrška**
- **Finansije**
- Upravljanje ljudskim resursima
- Opšti i pravni poslovi
- Upravljanje

IS podsistema Proizvodnje

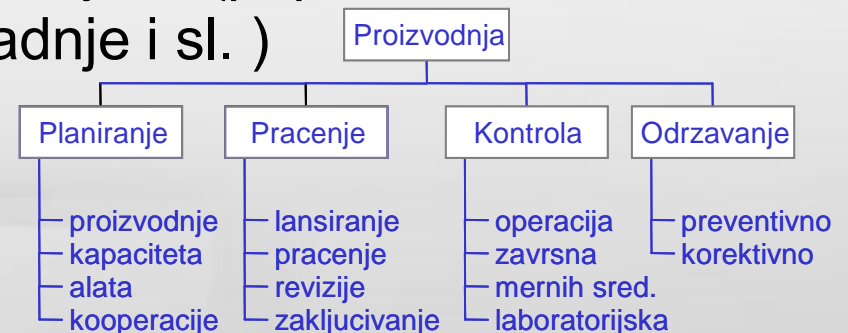

IS podsistema Proizvodnje

• Procesi

- Planiranje proizvodnje – na osnovu planova podaje
- Praćenje – vođenjem evidencije po tehnološkim postupcima o stupnju završenosti proizvoda
- Kontrola – danas, najčešće u delokrugu podsistema za upravljanje kvalitetom. Ponegde, ako ima kontrole operacija, ona se vrši u podsistemu proizvodnje.
- Održavanje – evidencija o sredstvima za rad i svim promenama na njima (popravke, podešavanja, dogradnje i sl.)

IS podsistema Proizvodnje

Obrade

- Kompleksna obrada za potrebe kapacitiranja – povezuje plan proizvodnje, i sve resurse. Masovna obrada **transakcija u tehnološkom procesu.**

Dokumenta

- RADNI NALOG je vezan za ugovor i predstavlja odobren budžet vremena i resursa za proizvodnju. U zavisnosti od tipa proizvodnje, može biti jedan RN=1 ugovor, ali i sve druge varijante (1 RN = više ugovora – kod velikoserijske i masovne proizvodnje, ili 1 ugovor = više RN, kod maloserijske proizvodnje).
- Najčešće, RADNA LISTA je dokument za praćenje stepena gotovosti proizvoda. Putem nje se evidentira i utrošeno vreme, i završenost operacije.

Nalog za proizvodnju

101001 Sto ATINA - Potvrđeni nalog za proizvodnju

Opšte   Raspored   Knjiženje

Br. 101001   Opis za pretraživanje . . . STO ATINA

Opis . . . . . Sto ATINA   Količina 500

Opis 2 . . . . .   Datum dospeća 01/25/01

Vrsta izvora . . . . . Artikal   Datum poslednje izmene . . . . .

Br. izvora 1896-5

Br. artikla	Datum d...	Opis	Početni datum i vreme	Krajnji datum i vreme	Količina
▶ 1896-5 ↑	01/25/01	Sto ATINA	01/22/01 8:00:00 AM	01/22/01 11:00:00 PM	

Porudžbina   Red   Funkcije   Odštampaj   Pomoć

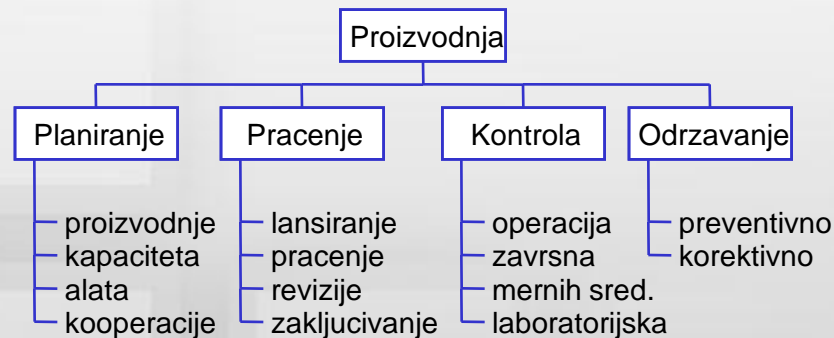
IS podsistema Proizvodnje

- Skladišta podataka

– Ako se gotovost proizvodnje evidentira putem Radne liste, ta baza je ključna za upravljanje proizvodnjom. Inače, može se formirati i baza sa statusima operacija.

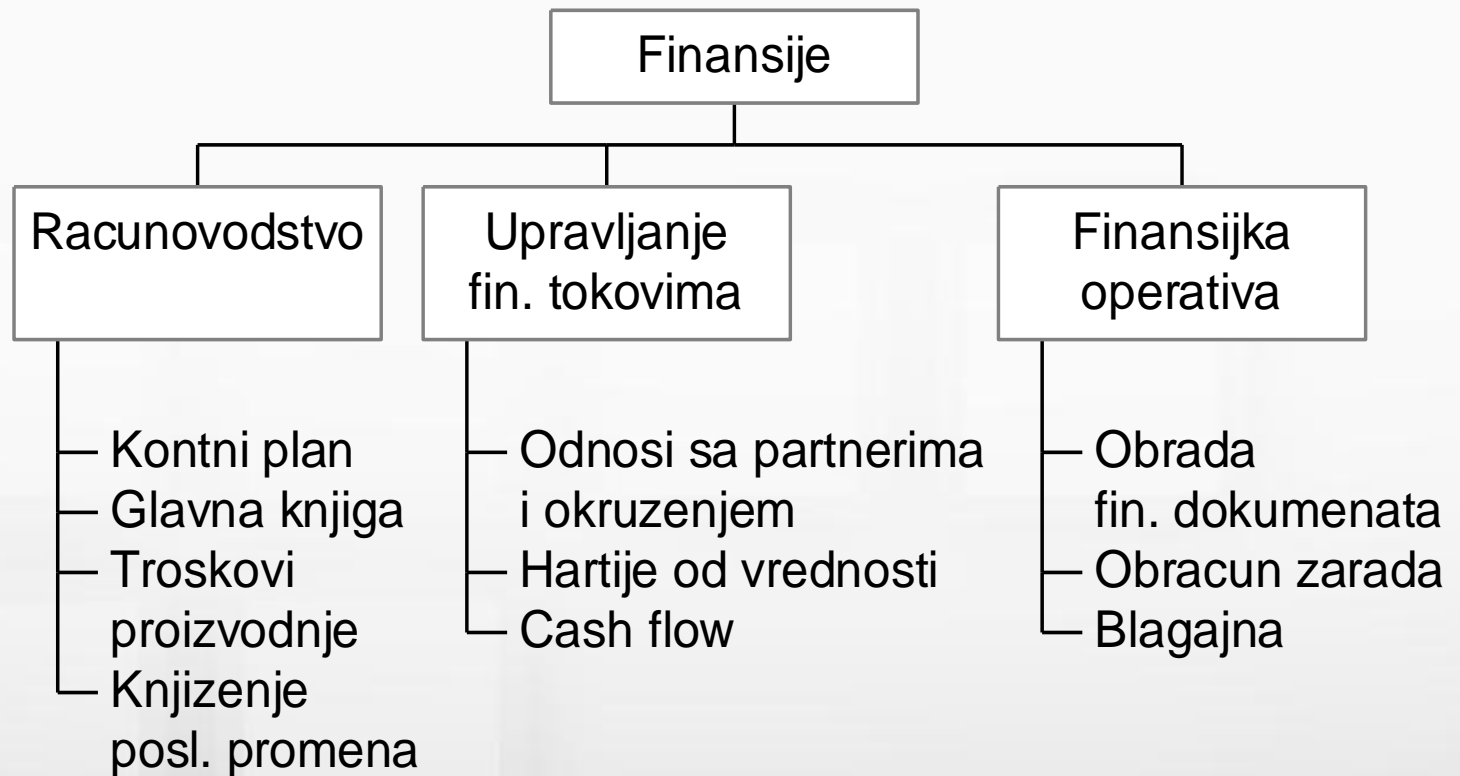
- Izveštaji

– periodični, o stanju stanju gotovosti pojedinog ugovora (za izvršni menadžment), dnevno – utoršeno vreme/poentirani radnici

IS podsistema Finansija

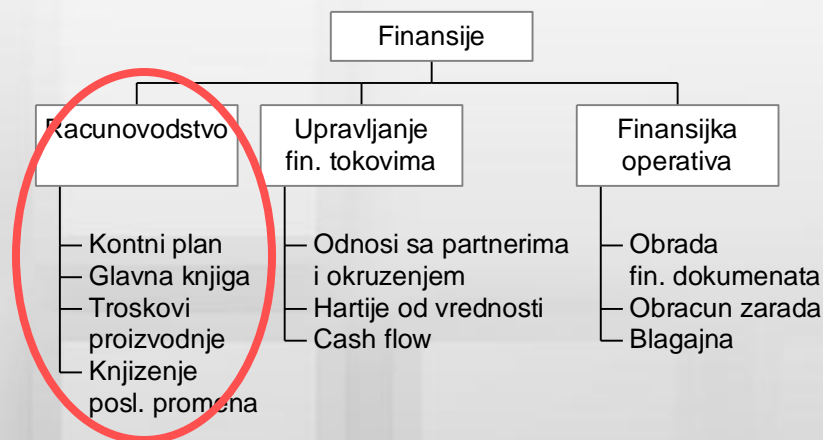

IS Finansija - Procesi

- Računovodstvo je proces tipično transakcionog karaktera. Evidentira sve finansijske ulaze i izlaze, generiše dnevne protokole i periodične izveštaje po zakonskoj obavezi i na zahtev menadžmenta. Crud matrica za pristup podacima.

U gotovo svim preduzećima ovaj proces je automatizovan. Aplikacije u ovom procesu zasnovane su na detaljnim zakonskim propisima.

Kontni plan

Upravljanje finansijama

- Glavna knjiga
  - Kontni plan
  - Budžeti
  - Nalazi knjige
  - Analiza i izveštavanje
  - Knjige me u preduzećima
  - Izveštaji
  - Istorija
  - Periodične aktivnosti
- Upravljanje gotovim novcem
- Potraživanja
- Dugovanja
- Osnovna sredstva
- Zalihe
- Ordnisanje

Upravljanje finansijama

Prodaja i marketing

Kontni plan

Br.	Ime	Komentar	U..	V..	O..	Sabiranje	O..	O..	O..	Promet
▶ 2120	Gotovi proizvodi		B..	K..						
2130	Sirovine		B..	K..						
2310	Kupci, domaći		B..	K..						
5410	Dobavljači, domaći		B..	K..						-91,75C
5420	Dobavljači, strani		B..	K..						
5610	Izlazni PDV 18%		B..	K..						
5620	Ulazni PDV 25% EU		B..	K..						
5630	Ulazni PDV 25%		B..	K..						18,35C
6110	Prodaja, maloprod. - dom.		B..	K..				P..	N..	M..
6910	Odobren popust		B..	K..						

Konto ▼

Saldo ▼

Funkcije ▼

Pomoć

Plaćanje u Glavnoj knjizi

CRONUS SCG d.o.o. - Microsoft Business Solutions-Navision EN English (United)

Datoteka Uređivanje Prikaz Alatke Prozor Pomož

Upravljanje finansijama

- Potraživanja
- Dugovanja
  - Dobavljači
  - Nalozi nabavke
  - Nalozi plaćanja
  - Fakture
  - Avansne fakture
  - Odobrenja
  - Odobrenja za avansnu fakturu
- Periodične aktivnosti
- Istorija
- Podizavanje
- Izveštaji
- Dokumenti

Upravljanje finansijama

- Prodaja i marketing
- Nabavka
- Magacin
- Proizvodnja
- Planiranje resursa
- Servis
- Kadrovska evidencija
- Administriranje
- Pretraga

D00010 BLUEBERRY - Kartica dobavljača

Opšte Komunikacija Fakturisanje Plaćanje Prijem Spoljna trgovina Trgovinski portal

Br. . . . . D00010 Ime za pretraživanje . . . BLUEBERRY

Ime . . . . .

Adresa . . . . .

Adresa 2 . . . . .

Poštanski broj/grad . . . . .

Šifra države . . . . .

Br. telefona . . . . .

Br. primarnog kontakta . . . . .

Kontakt . . . . .

D00010 BLUEBERRY - Stavke knjige dobavljača

Datum k... V... Br. dok... Br. ekste... Br. doba... Opis... Šifra... Originalni iznos...

2940 *iro rafun - Stavke glavne knjige

Šifra JCD-a	Br. kont...	Opis	O... O... O...	Iznos dugov...	Iznos potraži...	V...	Br. pr
	2940	BLUEBERRY			12.000	D...	D000
	5410	BLUEBERRY		12.000		B...	*IRO

Stavka Funkcije Pronađi Pomož

Ime tabele Broj zapisa

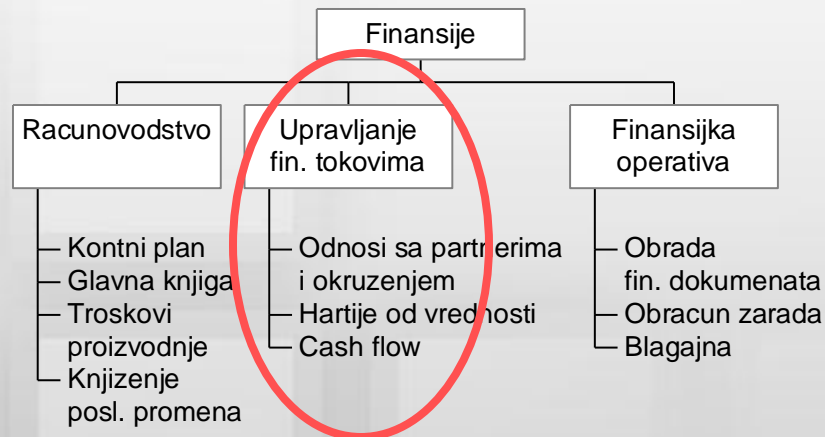
Stavka GK	2
Stavka knjige dobavljača	1
Detaljna stavka knjige dobavljača	1

Prikaži Odštampaj... Pomož

IS Finansija - Procesi

- Upravljanje finansijskim tokovima obuhvata niz operacija za koje su potrebne evidencije i obrade od kojih je manji deo rutinski (cash flow), a deo zahteva posebne aplikacije prognostičkog tipa, what-if analize i sl.
- U većini preduzeća koja prate cash flow, traži se najmanje dnevno ažurno stanje prihoda i troškova.

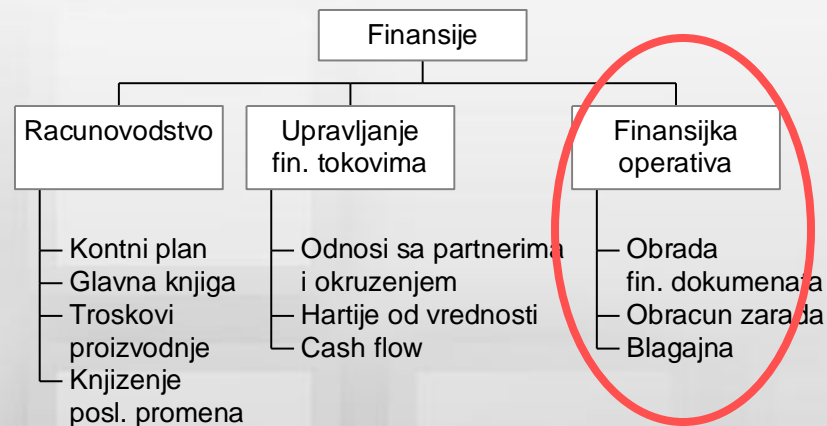

IS Finansija - Prosesi

- Finansijska operativa zahteva dnevnu ažurnost i apsolutnu preciznost (posebno zarade). Uz vođenje statusa Radne liste kroz podsistem proizvodnje, moguće je pratiti tekuće stanje zarada (i troškova proizvodnje).

IS Finansija - Procesi

- Informacioni sistem ovog podsistema je često izolovan od ostatka preduzeća, ima posebne aplikacije i bazu. To otežava upravljanje, zbog iskidanih prirodnih tokova informacija o troškovima i prihodima.
- U ovom podsistemu pogrešne transakcije se ne brišu, već storniraju (transakcija ostaje u sistemu, ali ne učestvuje u obradama).

IS podsistema Informatičke podrške

Informacioni
sistem

Definisanje
strategije

Analiza

Projektovanje

Aplikativno
modeliranje

Implementacija

Održavanje

IS podsistema Informatičke podrške

- **Definisanje strategije**

Definisanje strategije i ciljeva razvoja IS u skladu sa strategijom i ciljevima preduzeća, Istraživanje savremenih pravaca razvoja informacionih sistema, Sagledavanje mogućnosti savremenih informacionih tehnologija, Utvrđivanje mogućnosti primene savremenih informacionih tehnologija, Definisanje plana razvoja IS

- **Analiza zahteva korisnika**

Snimanje postojećeg stanja: Definisanje zahteva iz dokumenata, Definisanje zahteva intervjuom

Dokumentovanje - Strukturna sistem analiza, logička specifikacija procesa

- **Projektovanje**

Izrada modela sistema, Definisanje objekata sistema, Definisanje veza i relacija između objekata sistema, Specifikacija resursa, Generisanje baza podataka

- **Aplikativno modeliranje**

Izrada aplikacija, Definisanje menija, izgleda forme, upita, Definisanje rasporeda softverskih komponenti, Testiranje aplikacija, Definisanje standardnih izveštaja

- **Implementacija**

Postavljanje i fizičko povezivanje opreme. Instaliranje softvera, Inicijalno formiranje baze podataka. Obuka

- **Održavanje**

Korekcije, Inovacije

IS podsistema Informatičke podrške

- **Obrade, Dokumenta, Skladišta podataka, Izveštaji** – sve aktivnosti mogu biti automatski dokumentovane korišćenjem CASE alata. Inače, problem izrade i ažuriranja dokumentacije iz svih procesa je vrlo kompleksan.

Najpoznatiji CASE alati

- BpWin

- ErWin

- Oracle Designer

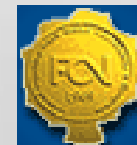
- Rational Rose

- PowerDesigner

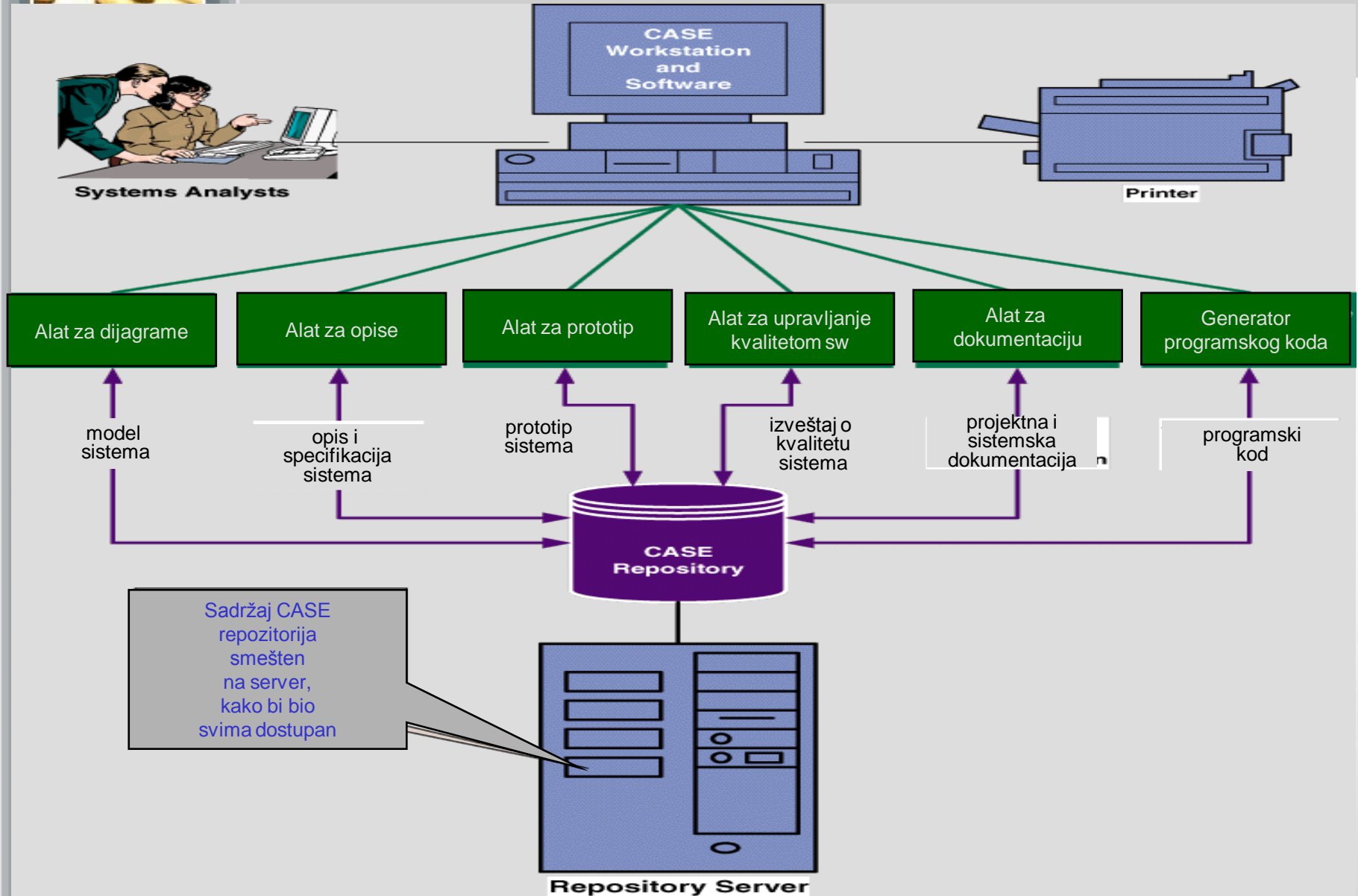

- Artist - FON

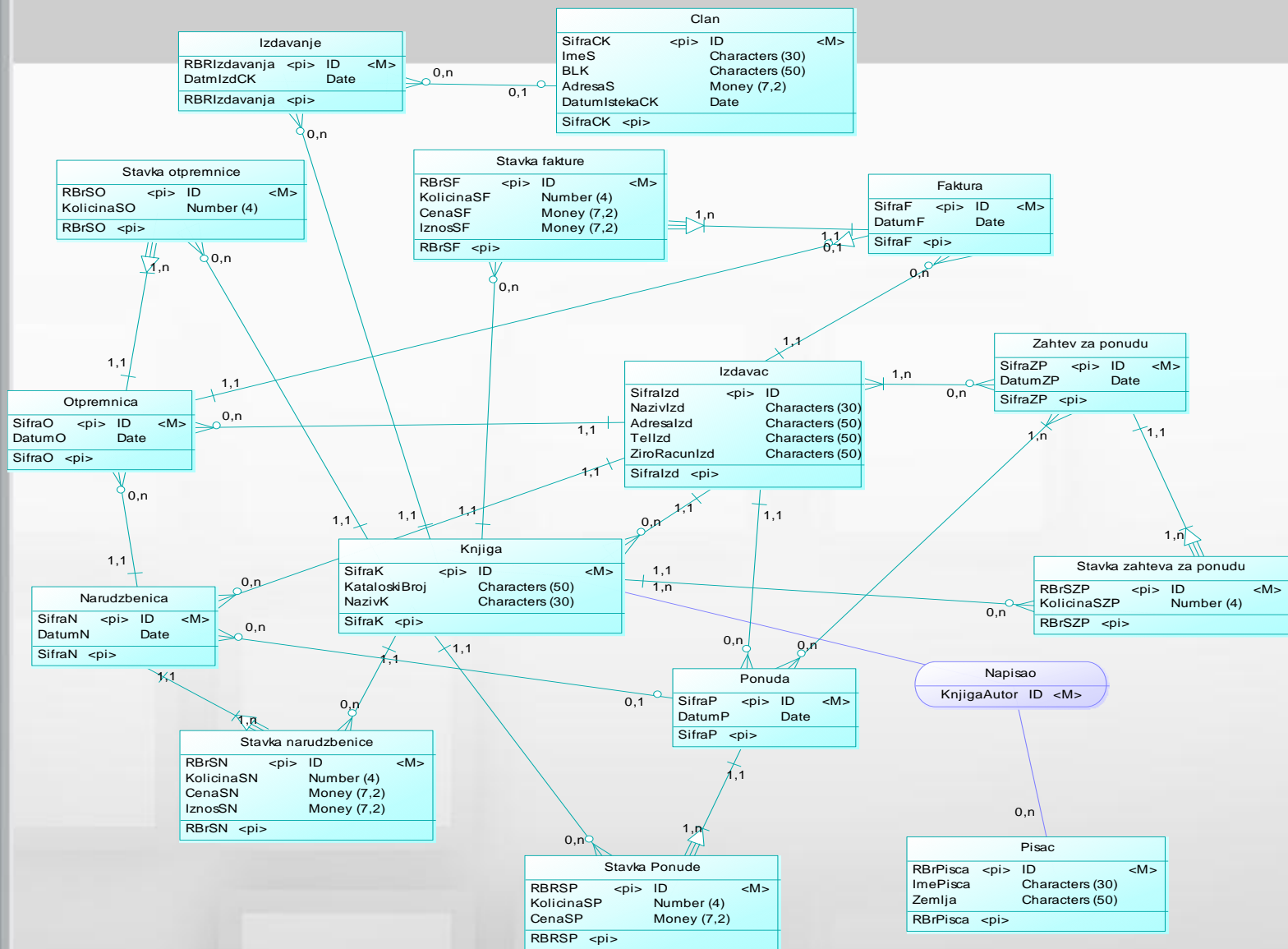

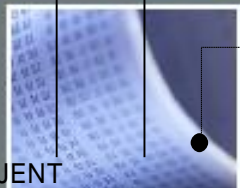
CASE arhitektura

PowerDesigner – primer modela

ERwin – primer modela

RADNIK

Sifra_radnika: varchar(5)
 Ime_radnika: varchar(10)
 Prezime_radnika: varchar(10)
 Radno_mesto: varchar(20)

KONTAKT

Sifra_kontakta: varchar(5)
 Sifra_radnika: varchar(5)
 Sifra_klijenta: varchar(5)
 Datum: datetime
 Sifra_ponude: varchar(5)
 Komentar: varchar
 Sifra_servisa: varchar(5)

PV

Broj_zachteva: varchar(6)
 Sifra_klijenta: varchar(5)
 Sifra_servisa: varchar(5)
 Sifra_ponude: varchar(5)

PONUĐA

Sifra_ponude: varchar(5)
 Sifra_klijenta: varchar(5)
 Sifra_servisa: varchar(5)
 Sifra_radnika: varchar(5)
 Datum: datetime
 Komentar: varchar

TEHNICKI_FORMULAR

Sifra_tehnickog_formulara: varchar(5)
 Sifra_servisa: varchar(5)
 Sifra_klijenta: varchar(5)
 SN_broj: varchar(10)
 Sifra_korisnika: varchar(5)
 IP_opseg: varchar
 Tehnicki_kontakt: varchar(20)
 Administrativni_kontakt: varchar(20)

OPREMA

SN_broj: varchar(10)
 Sifra_klijenta: varchar(5)
 Sifra_servisa: varchar(5)
 Sifra_korisnika: varchar(5)

KORISNIK

Sifra_korisnika: varchar(5)
 Sifra_servisa: varchar(5)
 Sifra_klijenta: varchar(5)
 Sifra_ponude: varchar(5)
 Broj_zachteva: varchar(6)
 Sifra_radnika: varchar(5)
 Datum_aktiviranja: datetime
 Brzina: varchar(5)
 Nacin_tarifiranja: varchar(20)
 Popust: varchar(6)
 Datum_otkaza: datetime
 Broj_pv: varchar(6)

KLJENT

Sifra_klijenta: varchar(5)
 Ime_klijenta: varchar(10)
 Prezime_klijenta: varchar(10)
 Ime_firme: varchar(20)
 Sifra_radnika: varchar(5)

SERVIS

Sifra_servisa: varchar(5)
 Naziv_servisa: char(18)
 Komentar: varchar

ERwin – primer izbora servera DBMS

ERwin/ERX -- Target Server

Target SQL DBMS

DB2   ORACLE   Ingres   NetWare SQL   Teradata

SQL Server   SQLBase   SYBASE   INFORMIX   Red Brick

Rdb   WATCOM/SQL Anywhere   AS/400   PROGRESS   InterBase

Target Desktop DBMS

Clipper   dBASE III   Access

FoxPro   dBASE IV   Paradox

Access Version: 2.0

Default Access Datatype: Text(10)

Reset Physical Names...

Referential Integrity Default...

Default Non-Key Null Option: NOT NULL

OK

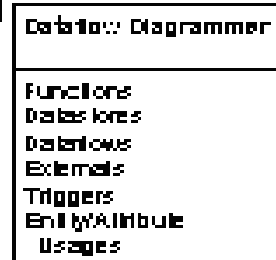
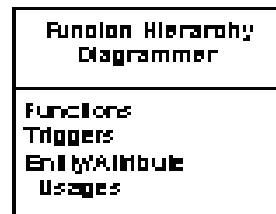
Cancel

ORACLE Designer 2000

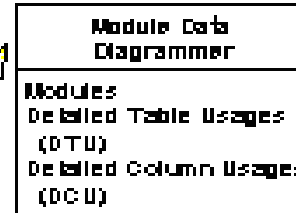
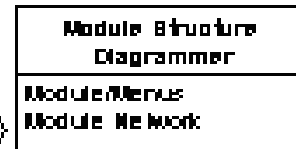
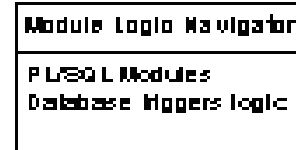
Process Modeling

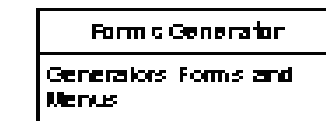
Systems Modeling

Systems Design

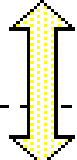
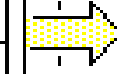
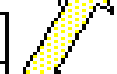
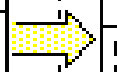
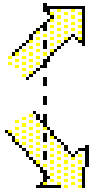
Systems Generation

Repository Administration

Repository Object Navigator, Matrix Diagrammer, Repository Reports

Repository Administration Utility

ORACLE Designer R6i

Oracle Designer R6i File View Tools Help

Icons: [Home] [New] [Open] [Help]

Model System Requirements

- Process Modeler
- Dataflow Diagrammer
- Function Hierarchy Diagrammer
- Entity Relationship Diagrammer

Transform Preliminary Designs

- Database Design Transformer
- Application Design Transformer

Design and Generate

- Design Editor

Repository Tools

- Dependency Manager
- Matrix Diagrammer
- Repository Administration Utility
- Repository Object Navigator
- Repository Reports

helen ukp15051 helen@ukp15051